

Vezér Mihály: Jelentős tartalékot képeztünk

OMNYE farsang a Zenálkóban

Napos-Holdas meseház az Óvárosban

Százhalom

XI. ÉVF. 98. SZÁM

2023. FEBRUÁR

ÓVÁROSI KÖZÖSSÉGI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

Battaiak a nagyvilágban

A TARTALOMBÓL: Jelentős tartalékot képeztünk – interjú Vezér Mihály polgármesterrel • Szabó Gábor: A képviselő naplója • Óvárosi támogatások 2023 • Tóth Krisztián: Stoppal, vonattal, repülővel • OMNYE farsang – Nemcsak a húszéveseké... • Napos-Holdas meseház az Óvárosban • Németh István: Egy lokálpatrióta emlékei (folyt.) • Mitták Ferenc: Más szemmel • Rácz Laci igaz történetei • A Gulág terhei • Tamási József atya: Nagyböjt • Ünnepek és hétköznapok • Lehoczki Zsuzsanna: Helytörténeti kalandozások

Kérjük, támogassa
adója 1%-ával

a Hírhalom Kulturális
Közösségi Egyesületet!

Százhalom

MAGAZIN • KALENDÁRIUM

Adószám:

18688966-1-13

Köszönjük az eddigi felajánlásokat!

Egyszázalék = Százhalom

Interjú Vezér Mihály polgármesterrel

Jelentős tartalékokat képeztünk

A napjainkban is tartó rendkívüli helyzetben nem kellett hozzá jóstehetség, hogy tudjuk, a 2023-as gazdasági év még az előző időszaknál is több terhet ró az önkormányzatra. A város képviselő-testülete ennek tudatában alkotta meg éves költségvetési rendeletét. A tervekről, döntésekről és a város jövőjéről kérdeztük Vezér Mihály polgármester urat.

– A 2023. évi költségvetés biztonságosan foglalja keretbe a város működését. Maradtak kérdőjelek az év egészére vonatkozóan? Milyen tartalékok állnak rendelkezésre a váratlan kiadásokra?

– Az utóbbi években, rajtunk kívülálló okok miatt, eddig sosem tapasztalt problémákkal kellett szembenéznünk. Olyan előre nem jelezhető események alakították a hétköznapijainkat, melyek

ket csak nagy körültekintéssel lehetett pénzügyileg kezelni. Szakértő munkatársaimmal ennek jegyében állítottuk össze a költségvetést. A helyi adókból származó bevételeinket a jelenlegi időszakban csak becsülni tudjuk, de számításaink során az óvatosság elvét követtük, így valószínűsíthető, hogy a tényleges bevételeink összege számottevően magasabb lesz, mint a tervezés során használt érték. Emellett jelentős általános tartalékokat képeztünk idén, és az előző évek tudatos gazdálkodásának köszönhetően elegendő tartalék vagyonnal is rendelkezik

városunk. Így nyugodtan kijelenthetem: felkészülten nézünk a jövő kihívásaival szembe.

– Széles körű takarékoság jellemezte az elmúlt fél évben a fűtési szezont. (In-

tézmények bezárása, energiatakarékos-ság). Sikerült ezzel a magas energiaárak okozta veszteséget elkerülni? Visszatérhet ugyanez a program a következő fűtési szezonban is?

– Ha nem megfelelő gyorsasággal és határozottsággal avatkoztunk volna közbe, a jelenleg is tartó fűtési szezonban feléltük volna pénzügyi tartalékaink egy jelentős részét.

Így nem volt más választásunk: ahogy az önkormányzatok túlnyomó többsége, mi is a nagyfogyasztó épületeink ideiglenes bezárása mellett döntöttünk.

Alapos elemző munkát követően dolgoztuk ki terveinket, melyek célja az volt, hogy intézményeink működési színvonalának esése nélkül racionalizáljuk rezsiköltségeinket. A jövőben nem szeretnénk újra ehhez az eszközhöz folyamodni, így megközelítőleg 1 mrd Ft értékben valósítunk meg olyan beruházásokat, melyek az épületek energiaigényének drasztikus csökkenését eredményezik, az ebből adódó megtakarítás pedig a beruházások megtérülési idejét jelentősen megrövidítik. Ha minden a terveink szerint halad, a következő fűtési szezonban több épületünk változatlan nyitvatartási időben várja majd a látogatókat.

– Az elkövetkező időben fontos stratégiai döntéseket kell meghoznia az Önkormányzatnak, mint pl. az óvodabezárás,

idősgondozás. Milyen felkészülést igényelnek ezek, és milyen távra tervezhetőek?

– Sajnos a százhalombattai újszülöttek száma évről évre csökken, ami azt eredményezi, hogy a jelenlegi óvodarendszerünket át kell szerveznünk.

Emellett az idősek száma nő, ezzel együtt az ellátásra szorulóknak száma is.

Idősothonunk teljes kapacitáson üzemel, a felszabaduló helyekre háromszoros túljelentkezés van. Ráadásul az

terveket a képviselő-testület februári ülésén elfogadta, így a törvényi előírásoknak megfelelően elkezdődött az átszervezés előfeltételének számító folyamat, amiben az érdekelt felek képviselőinek véleményét is számba veszik. A Kipp-Kopp és a Napsugár ovi épületei alkalmasak lesznek a csoportok fogadására. Ezt követően március 30-án a képviselő-testület tárgyalni fogja a tervet. Ha elfogadásra kerül, akkor az idei nevelési év végével az Óvoda befejezi a jelenlegi ingatlanban a működését, de összes csoportjának és

segédkeznél, mindezt úgy, hogy az óvodai ellátás színvonala változatlan maradjon.

– A város legfajsúlyosabb és legérzékenyebb pontja a szociális ellátás és az egészségügy. Ebben az évben biztosítható a megszokott színvonal? Tudomása szerint mikorra várható az új egységes alapellátási ügyeleti rendszer bevezetése Százhalombattán?

– Sok magyarországi településsel ellentétben, városunkban az egészségügyi alapellátás jelenleg és a jövőben is jó színvonalon biztosított. Amíg az országban több száz háziorvosi praxis tartós ideje betöltetlen, addig városunkban három fiatal doktort is munkába tudunk állítani pluszban, a háziorvosi mentorprogramunknak köszönhetően.

Tudni kell, hogy a járóbeteg szakorvosi ellátás és az egynapos sebészet működtetése nem kötelező önkormányzati feladat. Ennek ellenére városunk vezetése önként vállalva működteti ezeket a százhalombattai betegellátás magas szintű biztosítása érdekében. Ezeken a területeken is jelentős orvosi ánnal küzdünk folyamatosan!

A szakorvosi ellátás új konstrukció alapján fog működni, ami a jelenlegi színvonalat az év második felében emelni fogja.

Persze erről csak a jelenlegi jogszabályi környezetben beszélhetünk, ha a Belügyminisztérium további átalakítást eszközöl, annak következményeit nem láthatjuk előre.

Szeptember 30-ig élő szerződésünk van a 24 órás ügyelettel, törvényi rendelkezés alapján utána, de legkésőbb december 1-ig az Országos Mentőszolgálat irányítása alá kerül a Pest vármegyei ügyeleti rendszer is.

– A MOL-MOHU ez év július 1-jétől kezdi meg a szilárd hulladék begyűjtését és kezelését országosan. Mikortól és milyen érinti ez a város hulladékgazdálkodását?

Éves közmeghallgatás a Zenálkó Etel Közösségi Házban

állam áthárította a szociális gondozás felelősségét a családokra és az önkormányzatokra.

A Százszorszép Óvoda működik a legkisebb kihasználtsággal (54%), csoportjainak és alkalmazottainak pedig kényelmesen és változatlanul jó színvonalon helyet tud biztosítani a Kipp-Kopp és a Napsugár Óvoda. Az ovi épülete kitűnő állapotban van, és az elhelyezkedése is megfelelő egy gondozóház kialakításához. Az átalakítási

alkalmazottjának helyet tudunk biztosítani. Ezzel egy időben a gondozóház kialakításához szükséges szigorú engedélyezési folyamat is elindulhat, aminek eredményeként

már 2024-ben kezdetét veheti az otthon működése.

Az átszervezés megvalósulása esetén önkormányzatunk jelentősen több szépkorú lakos ellátásában tud majd

– Közbeszerzési eljárás keretében a MOL nyerte el a hulladékgazdálkodási koncessziót 30 évre. Eddig az önkormányzat és az állam között megoszlottak a hulladékgazdálkodási köz-

megindult a telekfelosztás, már az ingatlan-nyilvántartásba vétel is lezárult. Idén elkészítettünk egy beépítési koncepciótervet, amiben konkretizáljuk a beépíthetőségi paramétereket, a ké-

– **A MOL Dunai Finomító után az Önkormányzat a város legnagyobb foglalkoztatója. Nő az átlagéletkor, milyen eszközei vannak az önkormányzatnak a fiatalok itt tartására?**

– Az átlagéletkor növekedése az egész országra jellemző tendencia, ami a legtöbb településen megnyilvánul. Ez egy igen komplex és soktényezős jelenség, melyek közül kevésre lehet önkormányzatunk hatással.

Egészségügyi intézményünk, nevelési és szociális intézményeink színvonala átlag feletti, városunk közbiztonsága kiváló.

Ezen körülmények a családalapításra készülő fiatalok számára vonzóvá tehetik Százhalombattát. Sajnos az iskoláknak már nem az önkormányzat a fenntartója, de ettől függetlenül támogatjuk működésüket. Tavaly többször adományoztunk informatikai eszközöket, és tanáraink valamint diákjaink teljesítményét is elismerésekkel díjaztuk. Az Arany iskola udvarán épülő új sportcsarnok átadásával az iskola tornatermi igényeit is megoldjuk idéntől. Az Eötvös iskola sportpálya felújítását 100%-ban biztosítjuk, közel 40 millió forinttal.

– **A költségvetésben az önkormányzat nemcsak a kötelező feladatokról határozott, hanem 37 civil szervezet támogatásáról is döntött. Polgármester úr miért tartja fontosnak a nagy rendezvények megtartását és a kisközösségek fennmaradását?**

– Családjaink, közösségeink összessége teszi ki városunkat, és az itt lakók életminőségében fontos szerepet játszik kapcsolati hálójuk sűrűsége. Minél többen figyelünk egymásra, annál könnyebben megosztjuk azokat a terheket és kellemetlenségeket, amik az egyéneket érik. Úgy gondolom, hogy az elmúlt pár év meglazította azokat a kötelékeket, melyek közösségeinket összefogták. Ezért fontosnak tartom a rendezvények és a civil szervezetek működését. ■

Képviselő-testületi ülés

feladatok, július 1-jétől azonban az egész rendszer központosítottá válik. Tapasztalat hiányában nem szeretnék találgatásokba bocsátkozni a rendszer várható működésével kapcsolatban, az indulása után tudjuk majd levonni a megfelelő konzekvenciákat.

Tavaly a képviselő-testület megszavazta a házhoz menő szelektív hulladék-szállítás kialakítására vonatkozó terveit, ennek megvalósításával azonban megvárjuk a július 1-jét, hogy a MOL-MOHU-val együttműködve megtaláljuk annak legcélszerűbb módját.

– **Ami a város lakásgazdálkodási és építési programját illeti: mennyiben érinti az Óvárost, különös tekintettel az István király úti telekre, illetve a Csónakos lakóparkra?**

– Az István Király úton, valamint az urbárium Viola utcánál egy időben

sőbbi kényelmetlenségek elkerülése érdekében. A Csónakos lakópark melletti ingatlanok terveink szerint kedvezményes bérleti díjú, szolgálati, önkormányzati tulajdonban lévő lakásoknak foglalkoztatni helyet adni.

– **Mi lesz a sorsa a Szent László út 17. alatt található szolgáltatóháznak, ahol eddig posta, orvosi rendelő és rendőrközpont volt?**

– Az óvárosi posta végleges bezárása váratlanul ért minket, először a sajtótól értesültünk erről, a Magyar Posta Zrt. tájékoztatása alapján csak időszakos zárva tartással számoltunk.

Az épületrész későbbi hasznosítására vannak terveink, konkrétumot azonban még nem tudok mondani. Szeretném, ha a későbbiekben is olyan tevékenység folyhat az ingatlanban, ami az óvárosi lakosok érdekeit szolgálja.

Szabó Gábor beszámolója

A képviselő naplója

Az óvárosi Zenálkó Etel Községi Házban a Barátság Kulturális Központ által rendezett telt házass januári programok után, februárban is folytatódtak a nagy sikert hozó rendezvények sorozata.

Február 5. Vasárnap délután fogadtak otthonukban a 2023. első óvárosi újszülött gyermek szülei, Nikoletta és Máté, akiknek első gyermeke, Bede Konrád január 13-án pénteken született 4050 g súllyal, 55 cm-rel.

Február 7. Az enyhe időjárásnak köszönhetően több kisebb útjavítási munkálatot végeztek Óváros útjain.

Február 10. Közel 4 hónapja, hogy megvalósult a használt sütőolaj- és zsíradékgyűjtés az Óvárosban. A Cintia ABC-nél elhelyezett edényzetet már többször is üríteni kellett, hála a környezettudatos lakosságának!

Február 11. Immár 8. alkalommal került megrendezésre a Halom Truck jótekonysági focitorna, amelyen Soczó Ádám gyógykezelésére gyűjtöttek a szervezők.

A 1026. sz. Szent László király cserkészcsapat a farsangi szezon kezdetével idén is megtartotta alapítványi bálját a közösségi házban. Egy gombostűt sem lehetett leejteni a fergeteges hangulatú eseményen, ahol késő éjszakáig szórakozhattak a megjelent érdeklődők.

Február 18-19. A hétvégén rég nem látott farsangi mulatságoknak, és kézműves foglalkozásoknak örülhettek a faluban, gyermekek felnőttek egyaránt.

Február 20. Új összetételben ülésezett az Ifjúsági, Sport, Kulturális és Közrendi Bizottság. Elnöke: Szalai Attila. Képviselő tagjai: Sinka László (alelnök), Szabó Gábor. Nem képviselő tagjai: Győri István János, Szalay János.

Közmeghallgatást tartott Százhalombatta város önkormányzatának képviselő-testülete a 2023. évi költségvetés témakörében a Zenálkó Etel Óvárosi Községi Házban. A legnagyobb érdeklődés és figyelem a Százszorszép óvoda bezárásával, vagyis az óvodák összevonásával kapcsolatos előkészítést övezte.

Február 21. A Pénzügyi, Egészségügyi és Városüzemeltetési Bizottság ülésén leginkább a 2023. évi költségvetéssel kapcsolatos javaslatokat vitathattuk meg, valamint különböző városi kitüntetés díjazottjaira tettünk javaslatot.

Február 22. Megjelent a Százhalom Kalendarium 2023. Az immár 10. kötet elérhető korlátozott példányszámban a HHTC Super Diszkont Főtéren és Kodály sétányon található üzletében, valamint az óvárosi Cintia ABC-ben a foci pályánál.

Február 23. A képviselő-testületi ülésen elfogadásra került a 2023. évi költségvetés. Bővebben: www.battanet.hu oldalon olvashatnak. Az Óvárossal kapcsolatos döntéseket külön írásban találják.

Február 25. A KÉSZ Százhalombattai csoportja tartott megemlékezést a Kommunizmus Áldozatainak Napján a Szent István templom kertjében.

*

Március 18-án 13-17 óra között ismét megrendezésre kerül a Szent László téren az óvárosi bolhapiac, ahová szeretettel várunk a szervezők minden érdeklődőt, árust és vásárlót egyaránt.

Március 25-én a Víz Világnapja alkalmából a Hulladékcommandó Társadalmi Járőrszolgálat szervezésében Százhalombatta vizes élőhelyei mentén tisztító akciót hirdet. Sok éve már az Óvárosban fogom össze a szemétszedő csapatot a téglagyártól a hideg vizes csatornáig. Indulás 9 órától a téglagyártól, csatlakozni ezen a szakaszon bárhol, érdeklődni, jelentkezni a szokásos elérhetőségeimen lehet.

Keressenek továbbra is bizalommal a szokásos elérhetőségeimen:

szabogabor@mail.battanet.hu

06 20 222-2930

Szabó Gábor képviselő

Óvárosi támogatások, fejlesztések 2023-ban

Százhalombatta város képviselő-testülete döntést hozott a 2023. évi költségvetés rendeletről. Az alábbiakban tájékoztatom az óvárosi választókerület lakóit arról, hogy a testület az 2023. évre vonatkozóan milyen, az Óvárost érintő költségvetési tételeket hagyott jóvá.

Óvárosi közösségi támogatások

Barátság Kulturális Központ: az Óvárosi Kulturális Napok megrendezésére **5,5 millió Ft.**

Az Óvárosi Nyugdíjas Klub **412 ezer Ft**-ot kap.

Megtárgyalta a testület a Battai Cserkészekért Alapítvány kérelmét, és **750 ezer Ft** támogatást ítelt meg.

Döntött a képviselő-testület a város szerb nemzetiségi önkormányzata működési támogatásáról, melyre **1 millió Ft**-ot biztosít.

A római katolikus egyháznak a város egészére vonatkozó támogatása **1,7 millió Ft.**

A szerb ortodox egyház **448 ezer Ft** támogatást kap.

Csapadékvíz-elvezetés, karbantartás, közvilágítás

Kossuth L. utcai csapadékvíz-átemelő szivattyú karbantartására, mobil wc üzemeltetésére **4,7 millió Ft**

Csapadékvíz-elvezető nyílt árokrendszer karbantartására (Szabadság út 6-8., Csokonai Vitéz M. 20. szám előtt lévő csapadékvíz-elvezető árok burkolatának és az áttereszek javításának fedezetére) **7,7 millió Ft**

Döntés született a víziközmű-vagyonhoz kapcsolódó beruházási kiadásokról (szennyvíz). Elfogadta a Panoráma u. és az Avar köz szennyvízcsatorna-fejlesztési

programját, melyre **3,8 millió Ft**-ot ad.

Csapadékvíz-elvezető árokrendszer tervezését és kiépítését valósítják meg a Szabadság úton és az Erőmű körforgalom felé eső szakaszán, erre **5 millió Ft**-ot hagytak jóvá.

Matróz és Bulcsú utca közvilágításának kiépítése **20,5 millió Ft** értékben.

Döntés született a Szabadság utca elején lévő víz- és szennyvízcsatornával ellátatlan szakaszon a rákötések biztosításához szükséges beruházási munkák elvégzéséről.

Fakivágás, faültetés

A Matta-kertben az Almafa és Körtefa utcák között kialakított lakóingatlanok felőli oldalára sövény telepítés **3,2 millió Ft** értékben.

Szákomp Nonprofit Kft.: az életveszélyes Duna-parti fák kivágására, együttműködve a KÖVIZIG-gel **35 millió Ft**.

Battai újszülöttek fája – A 2022-ben létrehozott program ez évben is folytatódik. 120 fő igénybejelentésével tervezve, az Óvárosra is vonatkozóan összesen **15,2 millió Ft**.

Szent László út 17.

A Szent László út 17. szám alatti épület: a felmerülő kezelési, üzemeltetési, kisebb hibaelhárítási munkákra **500 ezer Ft**.

Benne van a költségvetésben a Szent László Orvosi Rendelő és egyéb helyiségekben mérőhely kialakításra és rekonst-

rukcióra tervezendő összeg **14,5 millió Ft** értékben. Továbbá az orvosi rendelő, vizsgáló, váróterem klimatizálása **2,5 millió Ft** értékben.

Köztetető, komp

A városi köztetető üzemeltetésére, növénypótlásra, földpótlásra, az utak murvázására és vízszolgáltatási költségekre **25 millió Ft**-ot hagytak jóvá.

A komp üzemeltetés támogatására a 2022. évről áthúzódó 4 havi támogatással együtt idén összesen **2,7 millió Ft**.

Továbbá a város költségvetési rendelethez, a város egészére vonatkozóan hozott döntései természetesen érintik az Óvárost is (intézményfenntartás, közműszolgáltatások stb.).

Szabó Gábor
települési képviselő

Battaiak a nagyvilágban: Tóth Krisztián

Stoppal, vonattal, repülővel

Huszonhárom évesen már huszonnégy országban járt. Mindig is szeretett utazni, de az utóbbi néhány évben több alkalommal is sikerült útra kelnie. Tizennégy éves koráig Százhalombattán élt, ide járt általános iskolába, majd Budapestre ingázott, ma ott él, ha épp nem utazik. Utazásairól, élményeiről a százhalombattai Tóth Krisztiánnal beszélgettünk.

– Százhalombattán végeztél az általános iskolát, Budapesten a középiskolát. Tovább tanultál, vagy tanulsz most valamit?

– A Tan Kapuja Buddhista Főiskolán Dharma tanító szakra járok. Most épp passzíválom a tanulmányaimat, mert a Covid óta online oktatás van. Szerintem a jógát, a meditációt és sok egyéb tantárgyat nem lehet online megtanulni, nekem kell a személyes jelenlét. Ezért úgy döntöttem, hogy inkább megvárom, míg visszatér a régi rendszer. Addig dolgozok és utazgatok.

– Hittudományi tanulmányokat általában azok végeznek, akik mélyen vallásosak, vagy karitatív céljai vannak. Neked mi a célod a főiskolán tanultakkal?

– A jóga, a meditáció, a buddhizmus tanításai régóta közel állnak hozzám. Öt éve vega, három éve már vegán is vagyok. A Tan Kapuja Buddhista Főiskolára eredetileg azért jelentkeztem, mert az volt a tervem, hogy ADHD-s, hiperaktív gyerekeknek jógát és meditációt tartok.

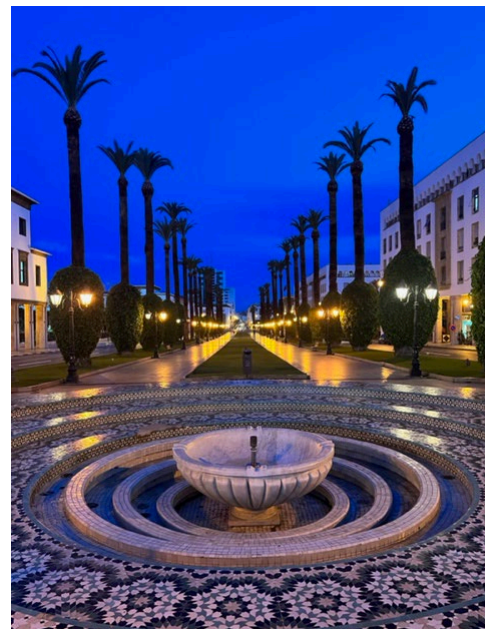
– Novemberben jöttél haza egy majd négy hónapos utazásról, merre jártál?

– Ez egy európai körútnak bőven beillő utazás volt. Kiváltottam egy Eurail bérletet és egy barátommal maximálisan kihasználtuk. Augusztusban három hétre elmentünk szüretelni – azaz pénzt keresni – Franciaországba. Utána átvonatoztunk Barcelonába. Onnan elmentünk Madridba, Lizabonba, Granadába, vissza Barcelonába, majd Párizs következett. Közben meg-megálltunk, sok várost, falut megnéztünk és nagyokat túráztunk a helyi természetben. Gyakorlatilag az egész Ibériai-félszigetet bejártuk. Onnan elmentünk Párizsba, ott szétváltunk én továbbmentem és megnéztem Münchent, Hamburgot, Koppenhágát. Hazafele Csehországban is megálltam és nagyokat túráztam, közben gombáztam is. Novemberben hazajöttem, azóta dolgozom, gyűjtöm a pénzt a következő utazásra.

– Három hónapig mozgásban voltál, hogy oldottad meg az alvást, a napi higiéniát?

– Az utazásaim szabadságérzetét növeli, ha nem foglalkozom a szállással. Van már elég rutinom és felszereléselem ahhoz, hogy a körülményekhez képest mindig kényelmesen és biztonságosan utazhassak. Azaz nem esek kétségbe, ha nincs szálláshelyem. Ezen az utazáson is alig költöttünk

szállásra. Éjszakai járatokkal utaztunk, ha nem, akkor parkokban, tengerparton, ismerősnél aludtunk, aludtam. Barcelonában kibéreltünk egy hajót és azon laktunk, gyakran ki is hajóztunk, nagy élmény volt. A

napi tisztálkodást ott végeztük ahol tudtuk. Fürödtünk a tengerben, hegyi pataokban, vagy tóban, de volt, hogy csak nedves törülközővel tudtuk ezt megoldani.

– Hova sikerült még eljutnod?

– Az Európai Unió majd minden országában jártam. Voltam Izraelben, Marokkóban és Ausztráliában és ugyan Európához tartozik, de a Kanári-szigeteken is. De akárhol járok is, mindig lenyűgöz az adott hely kultúrája, természeti környezete.

– Az utazásaid során mire vagy elsősorban kíváncsi? A turistacsalogató látványosságok, vagy igyekszel mélyebben is megismerni a helyet?

– A társas utazások során elsősorban a látványosságokat lehet megismerni. Mivel ez esetben nincs sok idő kapcsolatot teremteni helyiekkel az idegenvezetőtől lehet kérdezni, de általában sablonosan válaszolnak. Alapvetően jobban vonz az olyan

utazás, ahol magam, a helyiekkel megismerkedve fedezhetem fel a vidéket. Ilyenkor olyan helyekre is eljutok, amikről nem írnak az útikönyvek. Eddig akárhol jártam azt tapasztaltam, hogy a helyiek rendkívül büszkék környezetükre, szívesen mutatják

költőpénzt kellett előteremteni, mert az akkor ott dolgozó barátnőmnél laktam. A Kanári-szigeteken laktam egy kommunában. Az nagyon érdekes volt. Ételre egyáltalán nem kellett költeni, mert a helyi üzletek az élelmiszerek szavatossági idejének lejártá

azt meg. Szerintem egy ország identitását így lehet a leginkább megismerni.

– Ezek szerint az utazás minden formája szóba jöhet?

– Igen, mert vannak helyek ahol társasutazással érdemes menni. Például Izraelben nagyon jó volt, hogy volt idegenvezető. Annyi érdekes dolgot mesélt és mutatott, amit magam nem tudtam volna felfedezni. Utaztam már stoppal, vonattal, repülővel, aludtam már parkban, erdőben, hostelben, szállodában, kommunában, ismerősöknél. Sydneybe például csak a repülőjegyet és a

közeledtével nem kidobják, hanem odaadják azt, annak, aki igényli. Vagy a zöldség- és gyümölcstermesztők, a nem szabványos termékeket – azaz eladhatatlan – nem kidobják, hanem szintén odaadják.

– Akármilyen puritán is egy utazás költőpénzre szükség van. Ezt hogyan teremted elő?

– Tizenéves korom óta dolgozom. Mikor mi adódott, többnyire fizikai munkát. Néhány éve már beállt egy rendszer. Dolgozom édesapám cégében, az Ozorai Fesztivál roadjában és fényfestéssel is foglalkozom, szezonálisan gyümölcsöt szedek, többnyire Franciaországban. Emellett reklámszerepeim is vannak, amit, amíg vetítenek fizetnek is.

– Reklámszerepek?

– Ez is, mint sok minden más az életemben a véletlen műve volt. Nagyon szeretek gördeszkázni, erről a közösségi oldalaimra szoktam képeket feltenni. Az egyik reklámszerep így talált meg. Volt olyan is, hogy a baráti társaságomban kerestek karaktert reklámszerepre, megnézték és megkaptam a munkát. Időnként megkeresnek, és ha belefér, elvállalom. Az ilyen munkák azért jók, mert amíg vetítik, addig fizetnek.

– Mit ad neked egy-egy utazás, mi hajt, hogy újra és újra útra kelj?

– Minden egyes út egy kultúrsokk, mert a világ tele van gyönyörű helyekkel, csak

sajnos ezek fogynak. És én szeretnék minél többet látni, megismerni belőle. Engem nem a klasszikus turistalátványosságok érdekelnek, hanem ami mögötte van. Annyira el tudok mélyülni az adott környezetben, hogy a külvilágot szinte teljesen kizárom. Nem netezek, nem telefonálgatok, fotót sem mindig készítek. Szívom magamba a látványt, az illatokat, a hangokat, szinte azonosulok a helyiekkel. Ez nagyon feltölt. Átalakult az értékrendem is. Javult a kapcsolatteremtő- és a problémamegoldó képességem is. Nem az hajt, hogy minél több országba eljussak, hanem, hogy minél több csodás helyet megismerjek, amíg még léteznek.

– Megfordult már a fejedben, hogy nem jössz haza, hogy letelepedsz valahol?

– Ó, nagyon sokszor. Ausztráliából vagy a Kanári-szigetéről nagyon nehezen indultam haza, nagyon maradtam volna. De itthon van a családom, a barátaim és a munkám, amiből fedezem az utazásaimat és ráadásul szeretem is csinálni.

– Ha a jövődre gondolsz, hol szeretné látni magad öt-tíz év múlva?

– Dél-Amerikát vettem tervbe. Arra kezdtem el most gyűjteni, de nem fogok

lemondani a kínálkozó lehetőségekről. Saját lakás helyett nagyon szeretnék egy jól felszerelt lakóbuszt és bízom benne, hogy öt, de legalább tíz éven belül ez meglesz és Dél-Amerikán is túl leszek. Nagyon remélem, hogy a társam is megtalálom, egy olyan lány személyében, aki szintén megszállottja az utazásnak. A munkát tekintve elsősorban a fényfestést szeretném erősíteni és az ozorai fesztiválszervezést szeretném továbbra is csinálni.

-BK-

OMNYE farsang

Nemcsak a húszéveseké...

Március 4-én az Zenálkó Etel Községi Ház adott otthont az Olajipari Műszaki Nyugdíjasok Egyesülete hagyományos farsangi báljának. Kicsit ugyan szűkös volt a hely a nagy létszám miatt, de ez sem tudta elrontani a társaság hangulatát.

Bevezetésként egy vidám műsor szórakoztatta a résztvevőket. A szintársulat természetesen a tagokból verbuválódott.

A Hangyásy János által előadott Hel-tai Jenő vers után férfi és női „szőke” vicceken derülhetett a közönség. Majd három, mulatságos jeleneteket tartalmazó darab került sorra. Ezekben az OMNYE tagjainak utazásai és az évente elmaradhatatlan kiskunmajsai disznóölés játszották a főszerepet, valamint a sokak által megtapasztalt szülői értekezletek

„viszontagságai” elevenedtek meg. Néhány zeneszám is elhangzott, többek között egy Nyugdíjas induló.

A műsor alatt, a háttérben a darab szereplőivel készült és más, a témához kapcsolódó mulatságos vetített képek fokozták a hangulatot. A rendezők és a képek összeállítói a Tolvaj házaspár, Krisztina és Gábor voltak. A nézők és a fellépők egyöntetű véleménye szerint remek munkát végeztek. Az előadást a Halom TV rögzítette.

Ezt követően került sor a vacsorára a Rakottkrumpliból megrendelt finomságokkal.

Természetesen mivel ez egy farsangi mulatság volt, nem maradhatott el a jelmezverseny sem. Az eredményhirdetés után élőzenére táncolhatott együtt a hippi lány a hatvanas évekbeli copfos tinivel, a magánszámát előadó dívával,

a cigánylánnyal és a versenyt megnyerő papi párossal, valamint a többi ötletesnél ötletesebb jelmezt viselő OMNYE taggal. És mindenki mással, aki résztvevője volt ennek a kellemes késő éjszakába nyúló estének.

Az OMNYE tagjai ismét bebizonyították, hogy „nemcsak a húszéveseké a világ”, miként a dal mondja, amit közösen el is énekelték.

Nagy-Rakita Melinda
Fotók: Novákné Kőszegi Zsuzsa

MEGJELENT!

Százhalom
KALENDÁRIUM 2023

Naptár • Fejezetek a város múltjából: Az Urbárium
– Az életre keltett vaskor – Cigányok •
Kalandozás a történelemben: A tárnokvölgyi csata
– II. András király a Szentföldön – A hamzabégi
ütközet • Olvasnivaló: Marcellus Mihály:
Az új felcser – Rácz Laci történetei –
Jankovits Márta: Forgószél • Melléklet: Balla
Károly: Harangoznak, Istenem segít!

A kiadvány megrendelhető:

Hívja a **06-20-222-2930** vagy a **06-30-966-8079**-es telefonszámot,
vagy írjon a **hirhalom@t-online.hu** e-mail címre.

A/5, 248 oldal • Kereskedelmi ára: **1200 Ft**
Díjmentes kiszállítás!

Napos-Holdas Meseház az Óvárosban

Nem tegnap volt, amikor utoljára jártam abban az épületben, ahol ma ez a nagyszerű intézmény működik. 1969 szeptemberében házasodtunk össze a férjemmel és akkor jártunk ott, a boldogító igen kimondásakor. Aki Százhalombattán született és él, nincs olyan zeg-zuga, épülete, helyszíne a városnak, amelyhez szép emlékeivel ne kötődne.

A zárt kaput Szélpál Eszter, a családi bölcsi vezetője nyitotta ki. Bent gyermekbarát, színes környezet fogadott. Ebéd utáni szieszta időszakában érkeztem éppen, nagy csend volt, a gyerekek az igazak álmát aludták. Eszterrel az irodájában beszélgettünk. Az utolsó évek megélt ese-

ményeiről kérdeztem, a covid időszakáról, energia gondjaikról, programjaikról, a bölcsőde életéről.

Szélpál Eszter: A faluban – a Szent László utcában – volt már korábban egy

családi ház, ahol működtünk. Az alsó légtérben volt a bölcsi, az emeleten pedig mi laktunk a férjemmel. Jött a covid és sajnos el kellett onnan jönnünk.

Maga a bölcsi 13 éve üzemel, vagy talán ennél is több. Édesanyám Szélpál Stefánia és nagynéném Rédlí Éva – mindketten óvopedagógusok és drámapedagógusok – ők kezdték a NaposHoldast. A covid miatt kellett szüneteltetni két évvel ezelőtt. Ezután kaptuk a lehetőséget arra, hogy beköltözzünk a mostani-régi falusi óvoda épületébe.

Nehéz volt az elmúlt időszakban talpon maradni, de szerencsénkre sikerült. Nagyon reklámozni sem kell magunkat, mert szájról-szájra terjed a hírünk. Mindig kis csoportokban dolgozunk, ami a szülőknek is egy nagy pozitívum. Jelenleg egy csoporttal üzemelünk. A foglalkoztatottak életkora 1,5-4 esztendő.

Ketten vagyunk a csoportban a gyerekekkel de van dadusunk is és több fejlesztő pedagógus is megfordul nálunk egy héten

- Hogyan oldjátok meg az étkeztetést?

- Mi főzünk a gyermekek számára, igyekszünk minél egészségesebben táplálni őket, hiszen már ebben a korban is nagyon fontos a táplálkozás. Cukros üdítőket nem adunk, adunk viszont sok gyümölcsöt, zöldségfélét. Minden nap négyszer étkeznek a gyermekek, a reggeli érkezési sorrendben történik, utána foglalkozások vannak, aztán tízóraiunk és kimegyünk az udvarra játszani.

Mivel közel vagyunk a Duna-parthoz, sokszor megyünk ki piknikezni a természetbe is. A part remek lehetőséget nyújt, hogy a gyerekek felfedezzék a természet adta csodákat. Ezt követi az ebéd és utána pedig alvás, ahol egy jóízű mese után mindenki álmra hajtja a fejét. Ébredés után uzsonna, aztán még egy kis játék, amíg szülők meg nem érkeznek a gyermekekért. Reggel 8-tól délután 4 óráig tartunk nyitva.

- Mi történik, ha késik a szülő?

- Természetesen megvárjuk a szülőket, mindenkivel előfordulhat egy kis csúszás. Dugóba keveredik, vagy más ok miatt késik. Rugalmasak vagyunk.

- Honnan jönnek hozzátok a gyerekek?

- Vannak az óvárosból, a városból, Dunafüredről, Halásztelekről, Érdről, Budaozersről. Most éppen Beloianisból is. Volt, aki Velencéről járt hozzánk. Bárhonnan az országból jöhetnek a gyermekek.

Sok szülő az interneten talál meg bennünket. Felkelti figyelmüket a nevelési szemléletünk, hogyan bánunk a gyermekekkel, hiszen az a célunk, hogy a picik szabadon, biztonságban és állandóságban legyenek. Ez az első kis lépcsőfok a nagy világ felé, így fontos számunkra, hogy minél gördülékenyebben, szeretetteljes környezetben legyenek a csöppségek.

Van lehetőség bérletre is. Heti két, illetve három napos foglalkoztatásra, délelőti-délutáni kontstukciók. Ez a kis létszám nagyon gyorsan betelik. Szeptemberre már vannak előjegyzéseink, van, aki már két évre előre jelentkezett.

- Hogyan éltétek át a covid időszakát, mit jelent a mostani energiaválság?

- Mi felnőttek maszkban dolgoztunk. Minden nap ózonnal fertőtlenítettük az egész épületet. Fokozott fertőtlenítést alkalmaztunk az ajtókon, kilincseken, az előszobában, ahová a szülők bejönnek. Volt kézfertőtlenítő a szülők számára ér-

nem kifejezetten családi bölcsi. A kis létszám lehetővé teszi, hogy mindenki külön figyelemben részesüljön és megkapja azt a törődést amire szüksége van.

Nagy az épületünk, bérelhetők a helyi-

Ugyanakkor a megemelkedett energiaárak miatt néhány helyiségben lezártuk a fűtést a téli időszakban. Ahogy melegszik az idő, újra használatba vesszük az emeleti tornatermünket is. Voltak persze lemondások, sajnos, de a szülők támogattak bennünket ebben. Kiálltak mellettünk.

Lassan jön a jó idő, már nagyon várjuk, a gyerekek és mi is. Kimegyünk az udvarra, lesétálunk a Duna-partra ahol mindent megfogunk, megszagolunk, hazahozzuk, lesatírozuk, átfirkáljuk, hogy minden napra legyen valami kis kincs, amit gyűjtöttünk és akár haza is vihetnek a gyermekek.

Különböző foglalkozásaink vannak, amiket a gyerekek és a szülők is nagyon szeretnek. Kézműves foglalkozások, rengeteg mondóka, vers, zenei fejlesztés, lúdtalptorna, tánc. Sokszínűek vagyunk. Már ebben a kiskorban is rengeteg dolgot tudnak magukba szippantani a gyerekek, elindulnak a társaskapcsolatok, a csoportdinamika, a felfedezés, a játék. Csodálatos látni, ahogy mindennap mennyit fejlődnek, és milyen önfeledt és szép is a gyermekkor.

- Mikor van nálatok nyári szünet?

- Nincs nyári szünet. Mindig nyitva vagyunk. A szülők többségének dolgoznia kell, és mi igyekszünk nekik ebben segíteni. Azzal is, hogy jó helyen és biztonságban tudhatják a gyermekeiket.

kezéskor, távozáskor. Mivel kis csoportban dolgozunk így nálunk talán könnyebb volt ezeket betartani mint egy 120 fős intézményben.

Mi nem magánbölcsőde vagyunk, ha-

ségeink, így több mindennek tudunk helyet adni. Szerdánként pszichodráma foglalkozás, más napokon aikidó-edzés van nálunk. A tetőn napelemek vannak. Mindezek segítik a fennmaradásunkat.

Szegedinác Anna

Beszélgetés Németh Istvánnal (V. rész)

Egy lokálpatrióta emlékei

Kamaszkortól a felnőttkorig (folyt.)

1989. március 15-én, Érden – pontosabban Érdligeten a Tálya utcában, az 1949-es emlékműnél – a Hazafias Népfront szervek megemlékeztek a szabadságharc hőseiről. Miskolci Katalin, a Hazafias Népfront elnöke összehívta az alakuló pártokat és társadalmi szervezeteket. Engem ért a megiszteltetés, hogy mint párton kívüli mondhattam ünnepi beszédet. Elfogadtak, mint a Benta Völgye Szövetkezet szakemberét, aki érdeklődött a közügyek iránt.

A szarvasmarhatelepen dolgozó kollégákkal a napi munkánk mellett szakmai és politikai műhelymunka kezdődött. Amikor híre ment, hogy az ünnepi beszédet én mondom, a szövetkezet vezetői megke-restek, és némi aggodalommal próbálták leendő beszédem irányát befolyásolni. Ezután – hogy a kételyeket eloszlassam –, elővettem a megírt beszédemet és olvasásra átnyújtottam. Megnyugodva távoztak, ugyanis mondandómat az erkölcsiség emelkedettségére helyeztem ki, nem politikai követelésekre.

Megpróbáltam az ifjúságot mozgósítani az ünnepségre. Elmentem az érdi Vörösmarty Mihály Gimnáziumba – akkor még ismertem a tanárokat, az ottani körülményeket. Beszéltem az ottani KISZ-titkárral, egy diáklánnyal. Megígérte, hogy mozgósítja a diákokat. Találkoztam a volt osztályfőnökkel – ő volt az igazgatóhelyettes. Ré-műlten kérdezte, képes lennék-e diákokat atrocitásoknak kitenni? Ott még lehetnek is – mondta. Elképedtem a felvetésén, ugyanis ki és miért lőne diákokra, egy március 15-i

megemlékezésen? Nem is jöttek el a gimnáziumból, csak páran. Az ünnepség lezajlott minden rendbontás nélkül.

Még működtek a vállalatoknál a „kommunista szombatok”. Az volt az értelme, hogy a párt (MSZMP) „hívó szavára” megalakult szocialista brigádok időnként vállalásokat tettek valami közhasznú munka ingyenes elvégzésre. A brigádtagoknak nem kellett párttagoknak lenni, csak a vállalt munkát kedvteléssel elvégezni.

A szarvasmarhatelepen is működött a Március 15-i brigád. Mi vállaltuk, hogy Érdligeten a 48-as emlékmű környékét rendbe tesszük, feltakarítjuk az utakat a megemlékezés helyszínén. Más alkalommal vállaltuk Érd-Ófaluban a volt Szapáry-kastélynál elhelyezett emlékmű rendbetételét. Lefestettük a kerítést, kigyomláztuk a virágágyást a gaztól és megemlékeztünk a mohácsi ütközetről augusztus 29-én, hiszen II. Lajos magyar királyunk – Budáról elindulva – Mohácsra menve, itt töltötte első pihenő éjszakáját. Reggel pedig kedves fekete lova itt pusztult el. Nem hívtunk riportert, televíziót, nem tudták kik szorgoskodnak évről évre az emlékhely körül. A brigádnaplóba beírtuk a vállalt teljesítést.

Olyan év is volt, hogy az egész szövetkezet dolgozói, a szarvasmarhatelep rekonstrukciójából egy részfeladatot szabadszombaton végeztünk el. Így készültek el az újonnan épült szabadtartásos istálló hosszú fa etetőjászalai. Ezek a munkák hasznosak, szükségesek és közösséget építőek voltak.

Már korábban kitértem a rendszerváltás hatásaira, amit naponta érzekeltünk a munkánkban. Az a 30-40 ember, akit foglalkoztattunk, félelemben élt, hogy megszűnik a munkahelyük. A szövetkezet éppen fejlesztéseket, bővítéseket hajtott végre. Igyekeztem kollégáimmal: F. Megyesy Péter, Sandi József, később Köleséri Imre, dr. Kovács Ferenc állatorvossal megfelelni a követelményeknek. Elláttam a TESZÖVNÉL (a Pest Megyei nagyüzemek érdekképviselője volt) a feladataimat. A Pest Megyei Szarvasmarha-tenyésztők szekciójának az

elnöke voltam, több mint 20 éven át. Az elnökök rendszeresen részt vettek a MOSZ (Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szervezete) munkájában. Ennek hangját pedig a mindenkori kormánynak meg kellett hallania, és párbeszédnek kellett volna kialakulni.

A rendszerváltoztatás gyakorlati kivitelezése nyugatról sugalmazott elvek alapján történt. Megalakultak az Agrár-reformkörök. Kérték, hogy tegyünk javaslatokat a jövőre vonatkozóan.

Szövetkezetünkben, a Benta-Völgye MGT SZ-ben a telepi munkámon kívül magasabb szintű érdekképviselőként láttam a megoldást. Bennünket még az átlagos tejtermelői nehézségein kívül sajátságos nehézségek is terheltek. A szövetkezet gyenge anyagi lehetőségei, a földterület kicsiny volta, mert a százhalombattai földek az ipari beruházások következtében nagyon lecsökkentek. Később pedig a kárpótlási törvény elvett tőlünk minden életlehetőséget. (A kárpótlás visszasságaihoz tartozott az is, hogy a battai földekre az érdekek, a Battán állandó lakosként szereplők, akiknek a földjeik eredetileg az ország más területén voltak, és Ercsiből a Wimpfen család leszármazottai is licitálhattak, az eredetileg Battán élő és földtulajdonnal rendelkező családokon kívül.)

Mi nem akartunk felszámolódni, a munkánkat szerettük volna folytatni. Hittem a szakmai szolidaritásban és a tejtermelők országos összefogásának sikerében. Ezért három szinten láttam hozzá az érdekképviselői munkához.

*

Már a rendszerváltás előtt elnöke voltam a Pest megyei tejtermelőknek. A megyei elnökök automatikusan meghívottjai voltak az országos testületnek (MOSZ). Ez a testület a mindenkori kormány számára megkerülhetetlen fórum volt. A rendszerváltást követően az Unió kérésére azonnal meg kellett alakítani a Tejtermék Tanácsot, amely egy érdekegyeztető testület, ahol termelő, feldolgozó és a fogyasztó is részt vesz. Először Pest megyei küldött, majd a

megyei termelők által választott elnöke voltam a testületnek kilenc éven át.

Munkánk gyakorlati értelme a mindenkori tej árának és adott időszak termelhető mennyiségének meghatározása volt, konszenzusos alapon. Amennyiben egyezség nem született, akkor élhetett a szaktárca ár-meghatározással. Kialakultak olyan időszakok, amikor túltermelés következtében a tej ára az előállítási költségeknél is olcsóbbá vált, ez a tejtermelők tönkremenetelét jelentette volna. Ilyenkor kellett az olcsó tejet tejporként, hosszan tárolható sajt-ként elhelyezni, raktározni. Még az ipar is szóba jött tejselyem előállítására. A tej fehérje részét lehet erre a célra felhasználni. A rendszer, ha bonyolult is, elkezdett működni.

*

Az Európai Unióba belépésünk előtt a magyar mezőgazdaság a szocialista tömb (KGST) legfejlettebb, jól működő nagyüzeme volt. Nyugat-Európa versenytársat látott bennünk, ezért a rendszerváltás gyakorlati kivitelezése nyugatról irányított elvek alapján történt. A privatizáció „következményeként” alkalmazták a mezőgazdaságban is. A feldolgozóipar, ami a mezőgazdasági termékeket exportképessé tette, jó esetben új gazdát kapott, rosszabb esetben pedig kötelezően felszámolták. Például a cukor-, növényolaj- és konzervipart. A mezőgazdasági termelés alapját képező földet is a privatizáció tárgyává tették. Még a reprivatizációt sem lehetett alkalmazni, azaz a földet nem kaphatta meg az eredeti tulajdonosa, sem más vagyontárgyát. Az eredeti tulajdonos a legritkábban élt már, vagy nem volt olyan élethelyzetben, hogy a vagyontárgyat működtetni tudta volna. Vagyonjegyet (kárpótlási jegyet) kaptak az arra jogosultak, amit adni-venni lehetett és a kárpótlási aktuson licitálni vele a lakóhelye szerinti földekre. Ebből sok igazságtalanság és káosz származott.

Mielőtt a privatizáció megtörtént volna, megalakultak az agrár-reform körök az Agrárszövetség javaslatára. A Benta-Völgye MGT SZ-ben is javaslatokat dolgoztunk ki. A lassú átmenetet javasoltam 10-15 év alatt, amíg a szövetkezeti tulajdon jogilag is átalakul magántulajdonná. A kárpótlást a föld esetében nem alkalmaztam volna. Aki viszont a mezőgazdaságból hivatászerűen szeretett volna megélni, feltételek teljesítése esetén – noha földet kapott volna, uniós és magyar pénzügyi támogatással –, a feltételek közé tartozott volna legalább középszintű mezőgazdasági ismeretek megléte, a gazdálkodás legalább

öt évenkénti értékelése és bizonyos helyi közfeladatok ellátását is kellett volna vállalnia. Jogilag a földnek csak művelője lett volna. Nem megfelelő gazdálkodás, vagy a vállalkozó önkéntes kivonulása esetén új gazda kapta volna meg a területet. Több vállalkozó pedig szövetkezeti formában egyesíthette volna a földterületét, egész vertikumát. Mindez elhangzott Gödöllőn az Agrártudományi Egyetem aulájában, ahol nagy volt az érdeklődés a jelenlevők részéről. De a politika pedig ment a nyugatról sugalmazott úton, a javaslatokra nem is reagálva.

*

Szarvasmarhatelepünknek a rendszer-változásig volt egy sajátos feladata: politikai és gazdasági vezetők látogatásának színhelyeként is szerepelt. Ez Dékány István elnök közreműködése eredményeképpen alakult ki, mert személyes kapcsolatainak voltak az akkori politikai vezetéssel. A látogatók, delegációk elsősorban külföldi államfők, politikusok voltak és az azokat kísérő gazdasági szakemberek. Ezek a látogatások mindig felborították a napi feladatok végzését. Minden dolgozóra pluszmunka hárult. Az üzemi általános „rendetlenség” állapotából a pedantériáig kellett fokozni a rendet. Azért volt hozadéka is ezeknek a látogatásoknak. Néhány napig igazi „rend” uralta a telepet.

A látogatóknál közelről meg lehetett győződni arról, kit érdekel igazán az, amit lát. Az elmondottak milyen érzelmi hullámváltást váltottak ki a jelenlévőkből. A delegációt Dékány István vezette, majd bemutatta a telep első számú vezetőjét. Innen a szakmai vezetést át kellett vennem. A tájékoztatást természetes viselkedéssel és magyarázattal igyekeztem szolgálni a delegáció érdeklődésére. Közben az ember szemének 50 méterre már előre kellett látni, helyre tenni, elhárítani minden olyan körülményt, ami negatív képet adhat rólunk. Ilyenkor elsősorban nem a telepet érthette kritika, hanem Magyarországot. Az évtizedek alatt megtanultam, hogyan lehet kaotikus állapotokat néhány óra alatt elfogadható körülményekké alakítani.

A sok látogató közül pár eset megmaradt az emlékezetemben. Argentínából katonai delegáció jött egy ellentengernagy vezetésével. Őszinte érdeklődéssel kérdezett szakmai megoldásokról. Más alkalommal a román mezőgazdasági miniszter volt a látogató, aki a telep működtetéséről részletes ismertetést kért tőlem. Afrikából érkezett egy fiatal, jó kiállítás miniszterelnök, Bischof úr hozzánk, majd két nap múlva odahaza

merénylet áldozata lett. Más látogatóink is voltak, de azok magánemberként jöttek.

Filmet forgattak a szövetkezetünkről, legalább 10 éven át készült dokumentumfilm, így került a nagy híró Tóth György riporter a telepünkre. Azon kívül is eljött hozzánk beszélgetni, országos, nagy jelentőségű dolgokról kérdezett, kíváncsi volt a véleményünkre. Sajnálatos halála után a fia is ellátogatott hozzánk. Volt olyan látogatónk, aki a kertjébe – fizetség ellenében – trágyát kért. Így került hozzánk Tömpe István is, akinek több generációs rokonsága harcolt az illegális Kommunista Pártban. Részt vettek a spanyol polgárháborúban. A beszélgetés őszintének tűnt, a hibáikat felsorolta, amit elkövettek.

Számomra feledhetetlen nap volt 1982. január 22-e. Dél előtt dolgoztam a telepen műszakvezetőként. A déli órákra egy izraeli delegációt vártunk. Reggelre nagy hó esett, egész délelőtt az utakat takarítottuk. Hajdú Józsefné, Anci néni futva jött, hogy elűjsá-golja a hírt: a feleségem, Marika telefonon üzent, fiam született. Amikor a műszakom lejárt siettem haza, aztán édesapámmal a János Kórházba mentünk, ahová a gyermekünk megérkezett.

*

A rendszerváltás körüli időben sok szel-lemi termék – könyvek, kiadványok – váltak elérhetővé. Kunszabó Ferencnek megjelent az „És ég az oltár” című Széchenyi Istvánról szóló könyve, amit megvettem és élvezettel olvastam. Széchenyi személye mindig érdekelt, amihez vele kapcsolatban hozzájutottam, azt igyekeztem megvásárolni. Ez a regényes formában írt nagy esszé róla nagyon megfogott. A „Hunnia füzetek” havonta jelentek meg, szintén Kunszabótól.

Lassan elérkezett az első szabad parlamenti választások ideje. Az az ötletem támadt több okból is, hogy megkeresem Kunszabó Ferencet, hogy gratuláljak a Széchenyi kötethez. Felkértem, ha nem kapott meghívást egyik párt részéről sem a parlamenti választásokra – képviselőjelöltségre – az Agrárszövetség felajánlja azt. (Az Agrárszövetség egy előzmények nélküli, az első szabad választásokra megalakult párt volt. Elsősorban a nagyüzemi mezőgazdasági dolgozók – a vidék – lakosainak támogatására jött létre.) Kunszabóról tudni kell, hogy felmenői vidékről, a gulyások és csikósok közül kerültek ki. Jobbító szándékú, nagy szervezőképességű fiatalember volt, akit az új rendszer igyekezett a soraiba befogadni. Megkezdte egyetemi tanulmányait, majd 1955-ben kizárták az összes felsőfokú tanintézetből. 1956-ban

Kaposváron a Somogyi Néplap főszerkesztője és az 1956-os forradalom kaposvári szervezője lett. Ezért 10 év börtönt kapott, amiből 5 év és két hónapot leült. Részt vett a mecseki „Láthatatlanok” harcában, amiről szerencséjére a vádanyag semmit sem tudott. Az 1970-es évektől érdi lakos lett. Íróként, lapszerkesztőként dolgozott. Szociológiai, történelmi témájú írásai jelentek meg. Az első választásokon várta a jobboldali pártok felkérését, szeretett volna képviselő lenni az Országgyűlésben. Az Agrárszövetség elnökétől, Nagy Tamástól természetesen már megvolt az akarat: amennyiben Kunszabó Ferenc igent mond a felkérésre, az Agrárszövetség szívesen látja őt országgyűlési jelöltként.

Ismeretlen, új feladatok hárultak rám, mint az egyik választási kampány felelőse. Érden volt a központ. Szabó Gyula színészt kértük fel, hogy a kampány reklámszövegét hangosbemondón mondja be, amit egy mikrobusból magnófelvétellel adtunk le. Körzetünkben a választást elvesztettük. Listáról egy fő jutott tőlünk a Parlamentbe, Nagy Tamás.

A barátság Ferivel megmaradt egészen a haláláig. 2008. február 22-én halt meg. Felkerestük, megbeszéltük vele a világ ügyeit. 2002-ben jelent meg az önéletrajza, „Kurtavasban” címmel.

*

Az 1990-es őszi önkormányzati választásokon az Agrárszövetség támogatásával Százhalombattán, Dunafüreden indultam önkormányzati jelöltként – eredménytelenül. Az ezt követő önkormányzati választáson még egyszer elindultam a KDNP jelöltjeként, akkor már tudatosan „kamikaze” módra. Nem elsőségért, hanem a KDNP egyik tagjának listán való bejutásáért.

*

Meg kell emlékezmem Makovecz Imre építészről, akinek a személye, mondanivalója, szellemisége hozzájárult, előkészítette a rendszerváltoztatást. 1987-ben Oszkó Judit riportot készített vele. Olyan bátor, szokatlan, mégis találó módon beszélt építészetéről, az emberről, a magyarság útjáról, ami a mai napig érvényes. Ráirányította a figyelmünket arra, mit követtek el velünk, milyen válaszút elé érkeztünk? Ez akkor főműsoridőben ment le a televízióban. Ennek kópiáit megszereztük, kollégám F. Megyesy Péter közreműködésével, és a szövetkezetünk zárszámadó közgyűlésén levetítettük. A vetítés elején Gellért István párttitkár megkérdezte, honnan való ez? „A TV-ben adták le” – válaszoltam. Akkor

mehet, volt rá a válasz. Azon a nyáron volt a 20. érettségi találkozónk, elvittem és levetítettem a társaimnak. Nagy meglepetést keltett.

*

1987 körül sokan figyeltük a romániai eseményeket, a Ceausescu-rendszer túlkapásait és az ott élő magyarok duplán sanyarú helyzetét, akik közül sokan elindultak a zöldhatáron át az anyaországba, egy jobb élet reményében. Ismertük az elosztóhelyeket, hoztunk a telepre munkásokat. Olyan is volt, aki maga keresett meg bennünket.

Az első Romániából, zöldhatáron átjött dolgozónk Delegán Ferenc, aki 17 évesen szabó és traktoros képesítésű fiatalember volt, és hóna alatt a Bibliával érkezett. Kissé csavaros észjárású, örökké kérdező személyisége volt. Megoldottuk az ingyen lakhatását, igyekeztünk figyelmesen gondoskodni róla, traktorosként alkalmaztuk. Egy alkalommal Benta-pusztára kellett pótkocsival takarmányt vinni a növendék üszőknek, és ehhez ki kellett menni a 6-os útra. Akkor még nem volt körforgalom kialakítva ott. Balra indexelt a kanyarodás előtt és nem vette figyelembe az Ercsiből nagy sebességgel érkező személyautót, amely így a pótkocsinak ütközött. Az autó totálkáros lett, a benne ülő katonatiszt súlyos fejsérülést szenvedett. Mentő, rendőrség jött. A gépkocsi a megengedett sebességnél gyorsabban közlekedett, de a bekanyarodásnál a fiúnak meg kellett volna várni a gépkocsi elhaladását. A „bajból” F. Megyesy Ferenc kollégámnak kapcsolatai révén sikerült kimenteni Delegán Ferit, vagyis a rá váró súlyos büntetéstől megóvni.

Elmentünk vele Budapestre, hogy megismerje Magyarország fővárosát. Az első kérdése az volt: „Mi ez a hosszú sárga, ami a sínen megy?” Aztán: „Hogy kerültek a szobrok a Hősök terére?” Észrevettük, hogy a pénzzel rosszul bánt. A keresetét bankbetétbe tettük. Egyszer kétségbeesetten szólt, hogy nincs meg a betétkönyve. Nem kis történetbe került a pénzét felvehetővé tenni.

Másfél év után egy reggel mentünk érte, mint másokért is, de nem volt sehol. Köszönés nélkül ment el. Sok hónap múlva egy hasonló fiú jött és bemutatkozott, Delegán Feri öccse volt. Elmondta, hogy a bátyja Franciaországban van, az ő kérése pedig, hogy tudnánk-e alkalmazni őt is? Persze tudtuk.

Máskor egy házaspár érkezett hozzánk Székelyföldről, Fenyédről. A férfi pék és traktoros képesítéssel rendelkezett, alkalmaztuk őket is. Később kiderült, hogy a négyéves kislányuk a nagyszülőknél ma-

radt Fenyéden, de szerették volna áthozni magukhoz. Abban az időben mindig ment ki valaki közülünk Erdélybe. Megálltunk Fenyéden, megkerestük a nagyszülőket. Meséltünk a kislánynak és a nagyszülőknél, hol, hogyan élnek a gyermek szülei Magyarországon. Szívszorító látogatás volt. Egy zsák krumplit, azaz pityókát és más apróságokat küldtek velünk. Meghallgattuk a háziak friss medvekalandiját: az előző napokban a kertben jártak a medvék, és kint maradt a vödör. Amikor a gazdaasszony ijedten a házba szaladt előlük és ott hagyta a vödröt, a medvék dühükben összelapították azt. Itthon elmesélve a történetet, megpróbáltuk kevésbé dramatizálva elmondani. Pár hónap múlva, családgyesítéshez nyújtottunk be kérelmet, próbáltunk segíteni, ami sikerrel járt.

Volt nálunk egy vállalkozó szellemű fiatalember, ugyancsak Erdélyből, Fekete Csaba. A szövetkezet elnökével tárgyalt. Azt ajánlotta, hogy különleges fajtájú kutyák tenyésztésével komoly jövedelemre tehetünk szert. Megkapta a lehetőséget és elindult az állatok beszerzése, de jött a román forradalom. Csaba hazament, hónapokig nem hallottunk semmit felőle. Aztán jött a hír, hogy a harcok alatt elesett. Szomorúságunkban elhatároztuk, hogy a tejház falán emléktáblát helyezünk el róla. Kis idő múlva megjelent Fekete Csaba, és nevetve meséltük el neki, mit terveztünk. A vállalkozás, amit elindított, hamvába dőlt. Csaba ma is Érden él, komoly saját vállalkozást irányít. Sítúrákat és medvevadászokat szervez Erdélyben és az ehhez szükséges felszerelések eladásával foglalkozik.

Műszakvezető kollégánk volt Váló Csaba érdi fiatalember. Kiváló motoros, még kiválóbb autóvezetőként rótt a kilométereket az utakon. Hetente járt Édről Gyergyóalfaluba, hogy találkozhasson egy szépséges székely lánnyal. Több, mint egy évig tartott a távszerelmem. Egyszer aztán, egy hétfői napon műszakba kellett volna jönnie, de nem jött. Egész héten nem jött és nem szólt, hogy miért. Megkerestük a szüleit, akik nagy szomorúan tájékoztattak bennünket a késelem okáról. Csaba egy hajnalon, egy kivágatlan falun átmenve elgázolt egy ittas éjjeliőrt, aki hazafelé tartott. A rendőrségen vizsgálati fogságban van – mondták. Három hónapig volt oda. Műszakba, ügyeletbe jártunk helyette. Amikor hazajött, megházasodott. Elhozta a székely lányt a magyar hazába.

(Folytatjuk)

Lejegyezte: Szegedinác Anna

Mitták Ferenc

Más szemmel

A II. világháborús harcok vége Budapesten

1945. február 13.

1945. február 13-án véget ért a II. világháború Budapesten, Magyarország fővárosában. A Németország felé támadó szovjet csapatok másfél hónapos véres ostrom után foglalták el a várost a náci német és a nyilas magyar haderő ellenállását megtörve.

1944 novemberében Adolf Hitler Budapestet „erődde” nyilvánította, amelyet mindenáron tartani kell, ha szükséges, akkor „háztól házig” meg kell védeni. Budapestet Wildenbruch SS-

A szovjetek meg akarták kímélni a magyar fővárost az ostrom pusztításaitól, ezért parlamenterek útján megadásra szólították fel a védőket, akik azonban az értelmetlen ellenállást választották. A német-magyar csapatok utcáról utcára, házról-házra szorultak vissza a hevesen támadó szovjet egységek elől.

1945. január közepén a harcok az Alföld felől a Dunához közeledtek. Egy 1945. január elejéről származó jelentés szerint: „Az utcák kihaltak, a lakosság a fűtetlen pincékben van. I. 1-jétől a lakosság napi 5 dkg kenyeret kap... A lakosság nélkülözése minden képzeletet felülmúl.” A budapestiek megpróbáltatásait még fokozta a nyilas terror. A

nántúli oldalon is zárt, s a Pestet 1945. január 18-án elfoglaló szovjet csapatokat csupán rövid ideig tartotta fel a Duna. Viszont a pesti lakosság háborús megpróbáltatásai véget értek.

A német-magyar csapatok Budát sem tudták sokáig tartani. A megmaradt 30 ezres védősereg a budai hegyeken át próbált kitörni a gyűrűből, de nagyrészt megsemmisült vagy fogságba esett, csupán néhány százan jutottak át.

1945. február 13-án befejeződtek a harcok Budapesten. A szovjet csapatok – hivatalosan – Budapestet nem „felszabadították”, hanem ellenséges városként „bevették”.

A másfél hónapos ostrom alatt romhalmazzá vált a korábban Európa egyik legszebb fővárosának tartott Budapest: 13 588 lakás megsemmisült, 18 775 lakhatatlanná vált, 48 000 károkat szenvedett, a Duna-hidakat a németek felrobbantották, a budai vár is csaknem teljesen megsemmisült. Szinte mérhetetlen volt a pusztulás, mutatva, hogy a háború minő károkat tud okozni. Most vált láthatóvá, hogy egy németekkel való szembefordulás, a háborúból történő „kiugrás” (1944. október 15-ei kísérlet) megmenthette volna Budapestet.

Ha ilyen áron is, 1945. február 13-án elhallgattak a fegyverek, s béke lett. A lakosság előjöhetett az óvóhelyekről, és megkezdődhetett a reménybeli jövő építése. Virág és élet nyiladozott a romokon...

A budapesti harcok befejezése után még folytatódott a háború Magyarországon, egészen 1945. április 11-12-éig, amikor az utolsó német és nyilas katonákat sikerült legyőzni. Sokáig április 4-éről emlékeztek meg, ez volt a „felszabadulás ünnepe”, de kide-

Fotó: Fortepan

tábornok vezetésével mintegy 70-100 ezer fős német-magyar sereg védte. A szovjet ostromgyűrű 1944 karácsonyán, december 26-án zárult be a főváros körül. Budapesten rekedt több mint 800 ezer polgári lakos is, amely a harcok elől az óvóhelyekre és a pincékbe húzódott.

nyilasházakban és a Duna-parton zsidók és más, velük szemben álló emberek ezreit gyilkolták meg.

A német-magyar egységek Budára vonultak vissza, majd az összes Duna-hidat felrobbantották. Ez is értelmetlen volt, hisz a szovjet ostromgyűrű a du-

rült, hogy ez a dátum hamisítás volt.

A háborús harcok véget értek, de Magyarországon 1945 óta nincs őszinte beszéd a magyar részvétel jellegéről, még a jelenben sem. A politikai és más, a történeti vélemények is azt sugallják, hogy a Szovjetunió volt az agresszor, megtámadta, majd megszállta az országot. Nem mondják ki a valóságot, a tényeket: Magyarország volt az agresszor, a hitleri Németország oldalán egy igazságtalan háborút folytatott a Szovjetunió ellen, nyilvánvalóan terület-szerzési céllal. A Szovjetunió a nyugati szövetségeseivel karöltve Berlinig nyomult, és megadásra kényszerítette Németországot. Magyarország mindvégig kitartott Németország mellett, s így a vereségben is osztozott vele.

Nehéz kimondani és megérteni, hogy a Szovjetunió egy vele ellenséges országot harcban foglalt el, és szállta meg. Nem szabad megfélemlíteni arról, hogy Németországot is megszállták az amerikai, angol, francia, szovjet csapatok. Tehát Magyarország megszállása nem volt egyedi, más kérdés és másutt lehet kifejtetni, hogy a szovjet csapatok 40 évig Magyarországon is maradtak.

Megjegyzések, felvetések, gondolatok:

A jelenkorban sajnálatos módon nem a valóságnak megfelelően kezelik Magyarországon II. világháborús szerepét. A tényeket elhallgatják, nem beszélnek róla, vagy elferdítik. A magyar közvélemény – nyilvánvalóan központi inspirációra – szinte „igazságosnak” tartja a háborút, és kvázi csak az 1944-45-ös magyarországi harcokról beszél, agresszornak minősítve a szovjet csapatokat. Végre ezen a téren fel kellene „világosítani” az embereket.

Fel kellene tárni a Horthy-rendszer valós politikáját, antidemokratikus jellegét, elkövetett bűneit, és nem a Horthy-rendszer „tisztára mosását” erőltetni, szobrokat és emlékműveket állítani Horthy Miklós kormányzónak.

A II. világháborús harcokban elesett

magyar katonáknak, a civil áldozatoknak méltó emlékművet vagy emlékműveket kellene állítani szerte az országban és a harcok befejeződésének évfordulóját – főként február 13. és április 11-12. – megünnepelni.

A II. világháború magyarországi harcainak befejeződését követő években (1944–45 – 1948–49) egy demokratikus átalakulás kezdődött, ez nincs kel-

lően hangsúlyozva, értékelve, nincs semmifajta megemlékezés ezen időszakról. Pótolni kellene! Valahogy a háború utáni korokból a szocialista periódus (1949–1989) 40 éve rögzült, az előtte lévő demokratikus évek „elsikkadtak”.

Határozott véleményem, hogy a magyar történelem minden pozitív időszakát, eseményét és személyét jobban meg kellene becsülni, hogy a jelennek és a jövő generációinak is példaképei lehessenek.

Összegzés:

A II. világháborúban Magyarország a hitleri, náci Németország oldalán vett részt és kitartott egészen a totális vereségig. Agresszív, hódító, igazságtalan háborút folytatott. A harcok több, mint fél éven keresztül Magyarország területén zajlottak. Az akkori vezetésnek lehetősége adódott a „kiugrásra”, de ezt sajnos, elmulasztotta (Horthy Miklós kormányzóval az élén). Így fordult elő, hogy az előrenyomuló szovjet

csapatoknak harcban kellett legyőzni a német-magyar hadsereget. Így ért véget a háború 1945. február 13-án Budapesten, április 11-12-én pedig Magyarországon.

Tényszerűen mondván, a szovjet hadsereg valóban „felszabadította” az országot a náci német megszállás (1944. március 19-től) és a nyilas terror alól. Ezt kellene tudatosítani a közvélemény-

ben! A háború végét a „felszabadítás” hozta meg. A szocialista éra lejáratta a „felszabadítás” szót, de ettől még a harcok befejeződése ténylegesen az volt. ■

Részlet Mitták Ferenc: Más szemmel – 48 + 2 magyar történelmi eseményről és személyről c. könyvéből

SZÁZHALOM

Óvárosi Közösségi, Közéleti Folyóirat

Megjelenik havonta

Felelős kiadó:

Jován László, a Hírhalom Egyesület elnöke

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

Postacím: 2440 Százhalombatta, Csenderics út 4. Tel.: 06-30-966-8079

www.szazhalom.hu

ISSN szám: 2559-9860

Nyomdai munkák:

Hírhalom Egyesület, Százhalombatta

Támogatók:

Százhalombatta Város Önkormányzata

Nemzeti
Együttműködési
Alap

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Rácz Laci igaz története

BATTAI BÚCSÚ

Százhalombattán két búcsú is van. A szerb búcsú szeptember huszonegyedikén, a katolikus pedig június 27-hez eső legközelebbi vasárnap. Én erről az utóbbról szeretném leírni néhány emlékemet. A Szent László napi búcsú az egyik legnagyobb ünnep az évben. Legalábbis volt nagy ünnep. Hogy mi az oka annak, hogy ennyire kiment a divatból, nem tudom. Manapság már én sem igazán tartom.

Azon a vasárnapon megtelt a falu. Hazajöttek a rokonok, a felnőtt gyerekek is hazamentek a szülői házhoz. Hozták az unokákat, házastársakat, és még másokat is. Minden család készülődött, süttött, főzött. Erre az alkalomra nevelték a csirkéket, szedték a salátának való uborkát. Én ilyen alkalmakkor láttam a nagymamám Pestről hazalátogató testvéreit, Juci nénjét, meg Balázs bátyját, aki mindig világos öltönyben és fehér szalmakalapban érkezett.

Pezsgett az élet a faluban. Én még emlékszem, hogy a kirakodóvásár a művelődési ház, és a templom előtt volt. Mindig lestük hány búcsús érkezik. Délelőtt senki nem ment vásárolni, ez a templomba menés ideje volt. Templomba inkább csak a férfiak, idősek, és gyerekek mentek, mert az asszonyoknak sok dolguk volt.

Mise után jött a finom ebéd, rántott csirke, uborkasaláta, tyúkpörkölt, húsleves, sütemények. Hűtő hiányában az ételt leengedték a kútba, meg ne romoljon. Ebéd körül megjelent Lolo bácsi, a mutatványos, ki kutyáit táncoltatta, a körben állók nagy meglepedésére. A produkciót aprópénzzel honorálták.

Nekünk gyerekeknek, a kirakodóvásár volt a legérdekesebb. Az első ajándék, mire visszaemlékszem, egy Forma 1-es autó volt, olyan klasszikus szivar alakú. Sokáig meg volt, már kerék nélkül pihent az istálló ablakában. A sztár ajándék a csákó, meg az alumíniumból készült kard volt. De lehetett ott kapni, similabdát, mézeskalácsot, meg rengeteg festett, díszes fa-

kanalat, amivel állítólag a lányok fenekét kellett elverni. Engem abban az időben a csákó még jobban érdekelt.

Búcsúba menet elhaladtunk a Vadkacsa kocsma előtt, ahol általában emelkedett volt a hangulat. Egyszer pont az ajtóban találkoztam Tóth (Húszas) Ferivel, ki szintén rokon volt, már enyhén illuminált állapotban, katonaruhában, indult hazafelé. Megállított. „Nesze itt egy százas!”-mondta. Ez annyira sok pénz volt egy kisgyereknek, hogy azt a búcsúban el sem lehetett költeni.

Ilyenkor a busz is csak a nagy Gyormáig járt, ott megfordult, így indult a vasútállomásra. Valamikor aztán, még nem lehettem több, mint öt, vagy hat éves, búcsút kitelepítették a templom elől, a focipályához. Ebben az időben halt meg nagymamám, innentől kezdve már semmi nem volt a régi. Elmaradtak az akkori ízek, a pesti rokonok, már nem olyan volt a hangulat. Mi gyerekek, még töretlen lelkesedéssel látogattuk a céllövöldéket, ringlispilt, vásároltuk a búcsúfiát. A közben növekvő, majd várossá lett kis településen, a bevándorlók már nem is tudtak a búcsúról, sok osztálytársamnak már nem jelentett semmit ez a nyári vasárnap. Úgy alakult, hogy már csak a kisebbség, az őslakosok ünnepe lett. A közösség ünnepéből, a családok ünnepe bevonult a falak közé. A régi generációk elmentek, a fiatalok máshonnan hoztak maguknak párt, aztán lassan a családokból is eltűnt az ünnep.

Anyukámat, kitől még sokat hallottam a régi búcsúról, egyszer felhívta egyik rokonunk, hogy újra kellene éleszteni a régi hagyományt. Anyám a kérdésre, hogy, hol tartsák az új battai búcsút, a következő választ adta. „A temető parkolójában.” Miért pont ott - jött a kérdés. „Mert az összes battai már ott fekszik kint.”

Mostanában, egy lelkes kis csapat próbálja újraéleszteni, de már Óvárosi Napok néven, mert a búcsú, olyan régies, nem divatos. Manapság egy produkcióhoz több kell, mint néhány árus, és mutatványos. Az

esti bál ellenére sem lesz már olyan, mint régen volt. Ahhoz lehet, hogy tényleg a temető parkolójában lenne a megfelelő hely, úgy éjfél körül. Már anyám is ott lenne.

KALANDOS UTAKON

Dög meleg van. A nap pont a szélvédővel szemben kel fel. A fülkében ketten alszanak, vagyis csak vergődnek. A meleg és az emberi kipárolgás illata elrontja a varázslatos tengerparti napfelkeltét. Lenne mit nézni, de a fáradtság és az esti sörök utóhatása nem engedi kinyílni a szemeket. Az ágy sem kényelmes, a hevenyészett fekvő alkalmatosság, amin egyikőjük kénytelen pihenni, mint a kínpad. Még jó, hogy alig múlt húsz, így bírja a gyötrést. A helyszín a jugoszláv tengerpart, Isztria nyugati oldala.

Már három napja élvezik a fizetett nyaralást, bár a teherautó fülkéje nem egy öcsillagos szálloda, viszont a fürdőszoba elég tágas. Néhány kilométernyi tenger, nem igazi strand, csak egy parkoló betonmólója. Ha szétkotorják a partra sodort szemetet, a víz nagyon kellemes. Mindennek előtt egy cigi, Camel, mert telik a 26 dollár napidíjból, és a járulékos okoskodásból. Aztán egy kávé, meg valami reggeli a közeli teraszon.

- Menni kéne.
- Hova?
- Haza, hova máshova.

Ha ma sem jelentkeznék az állatkertiek, elhúzzuk a csíkot. Annál is inkább, mert holnap vőfély lennék egy lagziban.

Beszélgetés közben kihozzák a feketét, és a reggelire rendelt valamit. Aminek valami furcsán jó íze van.

- Na tessék! Emlegetett számar...

Az autó felől felénk közeledő két figurát, már tegnap óta vártuk.

- Na mi lesz!? - Vonja őket kérdőre kollégám, sértődöttséget színelve.

Sanyi jó srác, és a világért sem sértődne meg azon, hogy napok óta héderelünk egy nyári tengerparton, amit még fizetnek

is. A látszatra azért adni kell, így mégis eljártsszuk a duzzogást.

- Mi van már? Éhen veszünk, ha még maradnunk kell! - mondja a röhögést nehezen visszafojtva Alexa. (Alexa a Sanyi, aki battai szerb gyerek, és nagyon jó kolléga)

- Nem kell már tovább várni. Mehetek, ha gondoljátok. Bár, még szerettünk volna fogni ezt azt.

- Na jó! Ezt mondtátok már három napja. Otthon meg már azt hiszik, hogy elvesztünk. Majd legközelebb! Örültünk, hogy megismerhettünk benneteket Sziasztok!

Benyaltuk a fura reggeli maradékát, vettünk még néhány doboz cigit, és visszaballagtunk a Csepelhez. Mert Csepel volt szegényke, méghozzá pótkocsival, tenger vízzel megrakva. Tizenhatezer liter víz, a budapesti állatkert akváriumába. A parkolóban napok óta rajtunk kívül senki. Így van helyünk nekifutni, közvetlen a parton kezdődő hegységnek.

- Vezetsz? - kértem Alexát, ki igaz nálam idősebb, de én vagyok a tapasztaltabb. Ugyanis ő nem régiben szerzett jogosítványt. Így a rázósabb szitukat általában én szoktam megoldani. Most viszont bevállalta.

- Sanyi! Egyes, aztán mikor jól kihúzatad, kettes, de ne tökölj, mert nem tudunk felmenni. - Tökölt, és a kettést nehezen találta, meddigre sikerült, a lendület elveszett, az autó megállt. Sanyi, kinek szokása volt ilyenkor rágyújtani, rágyújtott. Idegességében még azt sem vette észre, hogy egy cigije már égett a hamutartóban.

- Na most hogy indulunk el? - tegyük hozzá, nem a Sanyi hibája, hogy elveszett a lendület. Mert, hogy a váltó nem volt makulátlan. Igényelt némi gyakorlást, annak érdekében, hogy bárki könnyedén használni tudja. Beültem, én is rágyújtottam a siker érdekében. Egyes, aztán kettő, és három, a többi egyelőre pihi. Ugyanis az emelkedőt maximum hármasban tudja abszolválni a szerkezet. Megindultunk, de az emelkedő vagy tíz kilométer.

Mögöttünk a sor csak gyűlik, meg gyűlik, és megjelent egy motoros rendőr. Aki megelőzött, majd a következő parkolóba kiintett. Nem akart semmit, csak elengedte a mögöttünk feltorlódott forgalmat.

Amíg ácsorogtunk, szólt a rendőr, hogy a kipufogóból folyik a víz. A hengerfeje, és a hűtés eddig sem volt tökéletes, Úgy

látszik megviselte a tengeri levegő. Még jó, hogy vizet szállítottunk! Kicsit sós, de ennek már mindegy. A nagyobb baj, hogy a nyomás egy vízcsövet is szétnyomott. Ha nem találunk valami megoldást, hazáig az összes tengervizet megzabálja. Találtunk! Mert Koperben, a vámplaccon egy csomó kamionroncs pihent. Míg Sanyi a papírokat intézte, én guberáltam. Találtam is egy hasonló csövet, hazáig már kitar.

Már este van mire a letenyei határra érünk. Itt derült ki, hogy a póton a világítás nem tökéletes. Sanyi hátrament, a csatlakozót megrángatta, az meg a kezébe maradt.

- Na már csak ez hiányzott!

- Ne idegeskedj! Úgy látom sokáig itt állunk ezen a határon, rajtunk kívül mindenki részeg.

- Tényleg. Odanézz! Az a vámos, már majdnem négykézláb közlekedik.

- Nem is érdekelne, ha délután nem lenne jelenésem, kiöltözve egy esküvőn. Odaértem, de éppen hogy. Ezen a napon nem voltam valami fess legényke, még jó, hogy nem én voltam a vőlegény. Szóval, mi így voltunk kamionosok. Telefon, és mindenféle kütyü nélkül. Lábunk alatt szerszámos ládával. Élveztük!

IDE-ODA

Aki ismer az tudja, hogy nem igen politizálok ebben a sorozatban. Aki ismer azt is tudja, hová húzok. Most sem erről szeretnék írni, egyik korszakot, rendszert sem fölé helyezni a másiknak, de lehet ilyen áthallása. Nem véletlen.

Már sokat írtam családomról, így aki figyel az tudja, hogy apám dolgozott egyedül, anyu háztartásbeli volt, és mi pedig hárman vagyunk testvérek. Akkor képzeljük el ezt a felállást a mai világban, és gondoljuk el, hogy ebben az összetételben, milyen lehetősége van egy mai családnak bárhová eljutni. Nekünk volt lehetőségünk. 1973-ban vettünk egy autót. Ettől kezdve majdnem minden hétvégén kirándultunk. Beültünk az autóba, szombaton, vagy vasárnap, és irány! Akárhová. Megnéztük az összes várat, meg erdőt, parkot stb.

A benzin három forintba került a kúton, de a volánosok egy forintért is eladták. Anyu csinált szendvicseket, vittünk magunkal vizet, és hajts! Itthon maradni drágább volt, mint csavarogni. Étterembe nem jár-

tunk, nem is nagyon volt. Gyorsétteremről még nem is hallottunk. Élveztük, mi gyerekek, és anyu is, ki azelőtt csak ritkán jutott el valahová. Mindenhol vásároltunk helyi képeslapot, ezeket anyu gyűjtötte, és tartotta nagy becsben.

Nekünk szerencsénk is volt, mert apu a DHV-ban buszt is vezetett. Így mi korábban is eljutottunk ide, oda, főleg Balatonra, Kenesére, a vállalati üdülőbe. Nagyon szép hely volt, nyáron minden hétvégén vitte apu a strandolni vágyókat, és minket a nagyobbik húgommal, Katival. Anyu nem tudott jönni, mert kishúgom, Judit még kicsi volt. Így itthon vigyázott rá.

Mi azért nem voltunk elanyátlanodva, fürödtünk, csónakáztunk, még motorcsónakoztunk is. Állandó személyzet volt lent, akik egyébként apu közvetlen kollégái voltak, Héthelyi Imre, Poszpisek Pisti, kik akkor fiatal emberek voltak. Náluk mindig volt protekciónk repetára, vagy találtak nekünk helyet a Megavat nevű kabinos motorcsónakban. Ennek ellenére mi soha nem nyaraltunk itt, ugyanis, akkor létezett az a piszkos kommunista találmány, hogy csereüdülés. Ez azt jelentette, hogy a DHV-nak a szocialista országokban voltak testvér vállalatai. Volt ilyen az NDK-ban, Csehszlovákiában. Ezeknek szintén volt otthon saját üdülőjük. Megegyeztek egymással, hogy dolgozóik, a testvér cég üdülőiben kölcsönösen nyaralhatnak, azon az áron, amit otthon fizetnének. A többletköltséget az jelentette, hogy az útiköltséget a nyaraló maga állta.

Mi ezt az átkos találmányt használtuk ki. Így nyaraltunk Kunsicében, és Warne-mündében, nem is egyszer. A nyaralás ára két hétre apám félhavi fizetése volt. Ebből anyámra fizettük a legtöbbet, mert nem volt már sem gyerek, sem szakszervezeti tag. Külföldre járni nyaralni, akkoriban nagy szó volt. Mi nagyon élveztük. Így telt a gyerekkorom családi kirándulásokkal, és nyaralásokkal.

Aztán most jön a politika! Családot alapítottam, és mintha lemasoltam volna azt a családomat, melyikben felnőttem. Három gyerekem van, tizennégy évig egyedül kerestem. Természetesen én is szerettem volna megadni azt a sok élményt, amit én kaptam. Nagy küzdelem volt! Talán fele sikerült. Helyzet sohasem változott. Teljesen mindegy, hogy ide, vagy oda szavaztam. Ezt akartuk! Ezt akartuk? ■

A kommunizmus áldozatainak emléknapiján

A Gulág terhei

2001 óta február 25-e a kommunizmus áldozatainak emléknapja, annak emlékére, hogy a szovjet hatóságok 1947-ben ezen a napon tartóztatták le a kommunistákkal szembeni kiállása miatt, Kovács Bélát, a Független Kisgazdapárt főtitkárát. A Keresztény Értelmiségiek Szövetségének helyi csoportja – rendhagyó módon – a közönség bevonásával előadott versekkel emlé-

kezett a Szent István templomnál február 25-én. A megemlékezés a város vezetésből rész vettek Lukács Bernadett és Szabó Zoltán a FIDESZ KDNP és Szabó Gábor független önkormányzati képviselők.

– Ez az egész kommunista történet egy szörnyűség, aminek a következményeit ebben a régióban szinte mindenki viszi a hátán. Szeretném, ha ma este letennénk ezt a

súlyos terhet. Ennek az lesz a módja, hogy együtt elmegyünk a Gulágra és ott leteszszük. Ott most hideg tél van, nagy a hó. Mire kitavasodik és elolvad a hó, eltűnik az egész rémálom. – Ezekkel a szavakkal kezdte a megemlékezést a KÉSZ vezetője.

Ezután a résztvevők a román és a szovjet gulágot idézték meg. A román Duna-deltában lévő fogolytábor Visky András „Júlia” című monodrámájának történetével, ahol a szerző kisgyermek korában hat testvérréval és édesanyjával évekig raboskodott embertelen körülmények között. A szovjet Vorkutát pedig az ott raboskodó Sarig Sára két versével, a „Balladával” és a „Feltámadással”. A versszakok utolsó ismétlődő sorait a közönség kórusként olvasta fel hangosan, majd a kinyomtatott sorokat tartalmazó cédulákat egyenként a kopjafa tövében helyezték el, így szabadulva meg a kommunizmus gyilkos terhétől.

Ezután Tamási József atya idézte meg két besúgó paptársának bűneit és bűnhődését, majd imádságra hívta a megemlékezőket kérve Isten bocsánatát a bűnösöknek és áldását az áldozatoknak, mindannyiunknak.

Végül gyertyagyújtással és főhajítással tisztelegtek a résztvevők az áldozatok előtt.

A megemlékezést kezdetén a Himnusz, végén e Szózat és a Székely himnusz éneklésével keretezték be a megemlékezők.

-TE-

Egy arc fölém hajolt. Az arcvonásokra alig emlékszem, de hangját most is hallom: „Józsikám, Jó nagyra nyisd ki a szád.” Nagyon köszönöm!

S ha válaszolni nem is tudtam már, úgy éreztem, örömet okozok neki, ha kinyitom a csőröm. Nyolc éves korú lehettem. Azt is megtudtam, hogy Csók doktor bácsinak kell őt szólítani. A néhány perces beavatkozás óta soha nem volt torokgyulladásom. Ezúton is köszönöm neki.

A 40 napos Nagybüjtben járunk. Ma arról olvastunk templomainkban, hogy három protekciós apostolt magával visz Jézus egy hegyre. Ott vakító fényesség veszi körül. Még ruhája is úgy ragyog, hogy azt írja róla az egyik szemtanú, Péter, hogy a legjobb kelmefestő sem tudná azt így kifehéríteni. És még ez sem minden. Hangot hallanak az égből: „Ez az én szeretett fiam, Őt hallgassátok!” Mi ez, ha nem istenélmény? Péter, Jakab

Tudunk-e ragyogni, lelkesedni?

és János ezen a hegyen találkozott az Istennel. És nagyon jól érezték magukat. Legszívesebben letáboroztak volna ott és le se jöttek volna a köves úton. De le kellett jönniük, mert különben nem tudnánk semmit erről a történetről.

Nem tudom, hogy kezdtek neki elmondani az elmondhatatlant, de elképzelhetőnek tartom, hogy látszott rajtuk, hogy mi történt. Így talán Fülöp, vagy András ragadta meg ruhájukat és kiáltották arcukba: „Mi történt odafent?”

Aztán nem sokkal később már nem csak Galileában, de Jerikóban, Jeruzsálemben is faggatták őket: Mi történt ott a hegyen Péterrel? Mit látott Jakab? Mit hallott János? És telt múlt az idő és már nem csak Izrael földjén, de itt

Százhalombattán is megfogalmazódik a kérdés: Mi történt a Tabor hegyen? Hogyan játszódtott le a színeváltozás? Miről szól ez a történet, József atya?

Elgondolkodom, vajon el tudom-e úgy mondani, ahogy a hegyről lejövők elmondták? Vajon ragyog-e az én arcom is, mint az övék, akik fölé ráhajolt Isten, mint fölém Csók doki?

Nézek egy riportot a Tv-ben. Jézus szenvedéséről és a halálát követő feltámadásáról beszél az illető. De olyan savanyú arccal, monoton hangon, hogy erő kell vennem magamon, hogy ne kapcsoljam ki idő előtt a készüléket.

Aztán eszembe jut: Vajon hogy beszél Istenről, Jézus szeretetéről sok-sok szülő? Talán nem véletlen, hogy nem hallgatja meg a gyerek vagy az unoka. Tudunk-e ragyogni, lelkesedni és lelkesíteni másokat? Ezzel a kérdéssel kívánok minden százhalombattainak élményteli Nagybüjtöt!

József atya

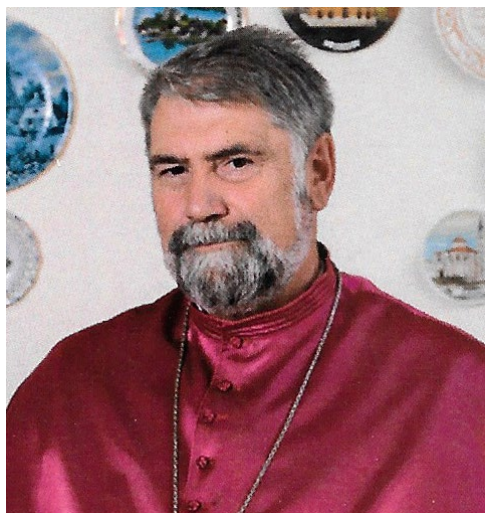
Tamási József atya

Ünnepek és hétköznapiak

2023. FEBRUÁR

Az év második hónapja sem volt eseménytelen!

Február 2-án volt Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe. 40 nap telt el Jézus születésének ünnepe, karácsony óta. Szülés után 40 napig még tisztátalannak minősítették az édesanyját a Mózes-i törvények. Csak ennek elteltével vihette Mária és József a kisded Jézust a templomba, bemutatni az Úrnak. Ere emlékezve, megszentelt, égő gyertyákkal, Jézus szimbólumával kezünkben vonultunk be az ünnepi misére templomunkba. Mise után pedig ki-ki hazavitte a megszentelt gyertyát saját otthonába. A „Boldogasszony” elnevezés magyar specialitás. Már a középkorban így nevezték őseink Máriát, Jézus édesanyját.

Február 3-án emlékezünk évről évre a III. században Örményországban élő Balázs nevű püspökre, aki egy alkalommal imádságával megmentett egy már majdnem megfulladt gyermeket. Később ő maga vértanúhalált halt. Emlékére a torkunk elé tartott két gyertya fényében imádkozik a pap a következő szavakkal: „Szent Balázs vértanú püspök közbenjárására szabadítson meg téged az Isten minden torokbetegségtől és egyéb bajtól!

Február 11-e a Betegek Világnapja. 1858. február 11-én kezdődött egy Mária-jelenés sorozat a franciaországi Lourdes (ejtsd: Lurd) nevű helységben. A Pireneusok

északi oldalánál, a Gave (ejtsd: Gáv) folyó melletti barlang hasadékból látta meg a 14 éves Bernadett a Szűzanyát. Előbb mindenki kétségbe vonta a lányka elmondását, később azonban bebizonyosodott, hogy igaz.

Két héttel az első jelenés után forrás fakadt a barlangnál, ahol elsőnek egy vak nyerte vissza látását, majd számtalan csodálatos gyógyulás történt. Manapság évente több millió ember fordul meg a gyönyörű kegyhelyen.

Magam is eljutottam Lourdes-ba többször is. Felejthetetlen élmény. Az első jelenés évfordulója minden esztendőben a Betegek Világnapja. Ilyenkor részesülhetnek a betegek szentségében a templomban a kisebb, nagyobb betegségben szenvedők. A Szentírásban olvashatjuk: „Ha beteg valaki köztetek, hívassátok az egyház papját, kenjék meg olajjal és imádkozzanak érte. Az idén

szórtak a fejükre, sőt hamuba ültek bűnbánatuk jeléül az emberek. Most csak csipetnyi hamuval rajzol keresztet a pap az elmúlásra emlékeztetőül. a hívő homlokára, miközben ennyit mond: „Emlékezz ember, hogy porból vagy és porrá leszel!”

Ezzel indítjuk a Nagyböjtöt. Vége a Farsangnak! Szépen megtelt templomunk erre az alkalomra.

Február 24-én, a hónap utolsó péntekén, Mező Gábor, volt diáktársam, aki református presbiter Kecskeméten, jött el hozzánk. Jézusra várva címmel irodalmi összeállításban, több verset elszavalva, beszélt költőink hitéről. Gitár kísérettel énekelve tette érdekessé a közel egyórás műsort.

Február 25-én volt 75 éve, hogy megszülettem. Két pap barátommal együtt mutatunk be hálaadó szentmisét ebből az alkalomból. Bevallom, jólesett, hogy helyiekkel és különböző helyekről érkezőkkel megtelt

a Szt. László templomban 40-en részesültek a szentségben, szentmise keretében.

A Nagyböjt kezdetéig többen kérték még lakásuk, otthonuk megszentelését.

Február 22-én volt Hamvazó Szerda. Az esti mise keretében hamut szenteltünk, majd hamvazkodtak a jelenlévők. Az ősi szokást nem követjük immáron. Valamikor hamut

a templom. Mindhárom testvérem, néhány rokon és számtalan jó barát jött el, hogy velem ünnepeljen.

Szentmise után 90-en asztalhoz is ültünk, egy jó ebéd erejéig, az egyik halászcserdában. Egyben megkezdtem a következő 75 évet! A jó kívánságokat ezúton is köszönöm mindenkinek!

Százhalombatta birtokosai

Hámori Bíró Pál és családja

Hámori Bíró Pál volt az utolsó birtokosa Pannónia-pusztának, 1932-ben vásárolta meg Széchenyi Aladárnétól. Valószínűleg nem véletlen, hogy amikor birtokvásárlásra gondolt épp Százhalombatta jutott eszébe. Hámori Bíró Pál ugyanis, annak a Rimamurányi-Salgótarjáni Vasműnek volt a vezérigazgatója, melyet Széchenyi Aladárné édesapja, Andrassy Manó alapított, 1881-ben.

Bíró (Brüll) Ármín (1849–1917) és Lánczy Anna (1858–1939) gyermekeként született a Terézvárosban. Jogot tanult Budapesten, majd a berlini és freiburgi egyetemeken folytatta tanulmányait, 1902-ben avatták doktorrá. 1903-tól a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. tisztviselője, kilenc évvel később igazgatója és 1917-től, apja halála után vezérigazgatója, 1927-től elnöke volt. A trianoni békediktátum aláírását megelőző tárgyalásokon mint ipari szakértő vett részt. Igazgatósági tagja volt a Gyáriparosok Országos Szövetségének (GYOSZ), a Kereskedelmi és Iparkamarának és a Vámpolitikai Központnak. 1922-től az Egységes Párt nemzetgyűlési, illetve országgyűlési képviselője volt (az ózdi kerületet képviselte) és még ebben kereskedelmi főtanácsosi címet kapott. Az 1935. évi országgyűlési választások előtt Bethlen Istvánnal együtt kilépett a kormánypártból, de pártunkívüli programmal ismét országgyűlési képviselő lett. 1940-ben második feleségével Abaffy Alice-zal a zsidótörvények elől Svájcba menekült.

Első felesége Weiss Mária (1889–1927) volt, Weiss Fülöp bankelnök lánya. Két gyermekük született: hámosi Bíró János (1909–1943) és hámosi Bíró Marietta (1916–1980).

Bíró János szintén a „Rima” egyik igazgatója volt, de autóversenyzéssel is foglalkozott. János a 25. születésnapjára kapott egy

Bugattit, majd később egy Alfa Romeo túrakocsit. Bíró János az apai intelmek ellenére többször is rajthoz állt ezzel a nyolchenyeres, 2,3 literes nyitott túrakocsijával, ilyenkor a „Sebes” álnévet használta. Az 1500 cm³ feletti sportautó kategóriabajnokság megnyerésével koronázta meg pályafutását 1937-ben.

Míg édesapja és annak második felesége már 1940-ben külföldre távozott, János és Marietta nem, vagy időnként még hazajártak. 1943. augusztus 20-án Bíró János épp a battai kúriában tartózkodott, amikor jelentették neki hogy a kúria előtt álló kútban leállt a szivattyú, a szobákban nem folyik a víz. Kelemenics Antal a kútban ereszkedett, hogy a benzinmotort megjavítsa. A kút azonban gázzal telítődött, Kelemenics Antal eszméletét veszítette. A segítségére siető uradalmi munkások, Tóth Ferenc, Wasser József és maga Bíró János is életét veszítette mentés közben. A négy áldozatból hármat (Kelemenics Antal, Tóth Ferenc, Wasser József) a helyi temetőben, míg Bíró Jánost Budapesten helyezték örök nyugalomra. Emléküket őrzi a még álló „Műrom” és a mellette lefedett kút.

Bíró Marietta 1945-ben valószínűleg még Magyarországon volt (vagy rövid időre hazajött), később Amerikába emigrált, 1980-ban hunyt el.

A Pannónia-pusztai kúria 1945 után előbb TSZ iroda lett, majd 1970-ben tanácsháza. A kúria gazdasági épületeit 1960-ban elbontották, ezzel együtt a kúria egyes részei is elbontásra kerültek, valamint megszűnt a több mint fél évszázados angolkert. 1987 óta a „Matrica” Múzeum működik az épületben.

Százhalom

2023. MÁRCIUS

27 HÉTFŐ	Ákos Bátor Gábor	6 HÉTFŐ	Leonóra, Inez, Koletta	13 HÉTFŐ	Krisztián, Ajtony, Egyed, Patrícia	20 HÉTFŐ	Klaudia, Alexandra	27 HÉTFŐ	Hajnalka, Lídia, Augusztá
28 KEDD	Elemér, Oszvald, Román	7 KEDD	Tamás, Perpétua, Felicitás	14 KEDD	Matild, Matilda, Trilla	21 KEDD	Benedek, Bence, Miklós	28 KEDD	Gedeon, Johanna
1 SZERDA	Albin, Albina, Leonita, Lea	8 SZERDA	János, Zoltán, Apolka	15 SZERDA	Nemzeti ünnep Krisztof, Kelemen	22 SZERDA	Beáta, Izolda, Lea	29 SZERDA	Augusztá, Bertold
2 CSÜTÖRTÖK	Lujza, Ágnes, Henrik, Magor	9 CSÜTÖRTÖK	Franciska, Fanni	16 CSÜTÖRTÖK	Henrietta, Herbert	23 CSÜTÖRTÖK	Emőke, Botond, Ottó, Kartal	30 CSÜTÖRTÖK	Zalán
3 PÉNTEK	Kornélia, Kunigunda, Frigyes	10 PÉNTEK	Ildikó, Emil, Gusztáv	17 PÉNTEK	Gertrúd, Patrik	24 PÉNTEK	Gábor, Karina	31 PÉNTEK	Árpád, Benjámin, Benő
4 SZOMBAT	Kázmér, Lúcius, Zorán	11 SZOMBAT	Szilárd, Tímea, Konstantin	18 SZOMBAT	Sándor, Ede, Cirill	25 SZOMBAT	Irén, Írisz, Lúcia	1 SZOMBAT	Hugó, Agád
5 VASÁRNAP	Adorján, Adrián	12 VASÁRNAP	Gergely, Maximilián	19 VASÁRNAP	József, Bánk	26 VASÁRNAP	Emánuel, Emánuela, Larissza, Árpád	2 VASÁRNAP	Áron, Ferenc

